

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	19.12.2025 15:34:58 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (10 sivua)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

PL 86

90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite: POPELY/861/2023

Metsähallituksen lausunto Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen Natura-arvioinnista, Siikalatva, Raahe ja Haapavesi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on kuuluttanut Siikalatvan, Raahen ja Haapaveden kuntien alueelle sijoittuvan Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus), jossa tarkastellaan nollavaihtoehtoon lisäksi kolmea toteutusvaihtoehtoa:

VE1: alueelle rakennetaan 28 tuulivoimalaa ja kaksi aurinkovoima-aluetta (yht. 226 ha)

VE2: alueelle rakennetaan 20 tuulivoimalaa ja kaksi aurinkovoima-aluetta (yht. 226 ha)

VE3: alueelle rakennetaan 9 tuulivoimalaa ja kaksi aurinkovoima-aluetta (yht. 229 ha)

Tuulivoimalat liitetään valtakunnan verkkoon joko hankealueen länsipuolella Lumijärven sähköasemalla (SVE1, pituus noin 23,6 km) tai hankealueen itäpuolella Siikalatvan sähköasemalla (SVE3, pituus noin 16,6 km). Hankkeesta vastaa Kivinevan Tuulipuisto Ky.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää Metsähallituksen lausuntoa Kivinevan hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä laaditusta luonnonsuojelulain 35 § mukaisesta Natura-arvioinnista (Ecobio Oy 3.9.2025). Arviointi koskee Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura 2000 -aluetta, josta noin puolet on Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa. Metsähallitus lausuu Natura-arvioinneista valtion maa- ja vesialueiden hallinnoijana sekä valtion luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavana viranomaisena. Suurin osa Natura-alueeseen kuuluvasta valtionmaasta on perustettu lakisääteiseksi Haapaveden lintuvesien ja soiden luonnonsuojelualueeksi (ESA302761).

Lausunnon liite 1 käsittelee Natura-alueen suojeluperusteena olevaa uhanalaista petolintulajia ja sisältää yksityiskohtaista tietoa lajin esiintymäpaikoista, joten se toimitetaan vain viranomaiskäyttöön.

Haapaveden lintuvedet ja suot (SPA/SAC, FI1100001)

Kahdesta suosta ja seitsemästä järvestä tai lammesta koostuva Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura 2000 -alue on arvokkaan pesimälinnuston lisäksi osa Pohjois-Pohjanmaan linnuston levähdysalueverkostoa, jolla pyritään turvaamaan kosteikkolintujen häiriötön oleskelu etenkin syysmuuttokauden aikana. Natura-alue kuuluu kokonaan tai osittain RAMSAR-, IBA-, FINIBA- ja MAALI-ohjelmiin. Alueen suojeluperusteina on Natura-tietolomakkeen mukaan 8 luontodirektiivin luontotyyppiä (3160, 3260, 7110, 7140, 7310 ja 9010), 46 lintudirektiivin lajia sekä luontodirektiivin liitteen II laji saukko.

Laadittu Natura-arviointi*Aineisto ja menetelmät*

Natura-arvioinnissa alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan kolmiportaisella asteikolla Södermanin (2003) mukaan. Natura-arvioinnin pohja-aineistona on käytetty mm. Natura-alueen sdf-lomaketta, Luonnonsuojelulakia, Metsähallitukselta saatua maakotkan elinympäristömallia sekä tutkimuksia.

Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin ja lajeihin

Kivinevan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirtoreittien rakentamisella tai normaalitoiminnalla ei arvioida olevan välittömiä tai välillisiä vaikutuksia Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura-alueen luontotyyppeihin hankealueen ja Natura-alueen välisen etäisyyden vuoksi.

Leuvannevan hankkeen kanssa yhdessä toteutettava sähkönsiirtoreitti SVE1 voi aiheuttaa saukolle vähäisen kielteistä ja ohimenevää rakentamisen aikaista häiriövaikutusta.

Vaikutukset lintudirektiivin lajeihin

Hankkeen mahdolliset vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintuihin liittyvät arvioinnin mukaan Natura-alueen ulkopuolisiin muutoksiin, jotka voivat ilmetä hankkeen normaalitoiminnan aikaisina häiriö-, törmäys- ja estevaikutuksina. Hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 arvioidaan aiheuttavan kohtalaisen haitallista ja VE3:n vähäisen haitallista lisäkuolleisuutta uhanalaiselle petolinnulle. Muihin Natura-alueella ympärivuotisesti esiintyviin lajeihin (pyy, teeri, metso, huuhkaja, lapinpöllö ja pohjantikka) kohdistuu vähäisiä kielteisiä vaikutuksia. Natura-alueella pesiviin muuttolintuihin kohdistuvat vaikutukset ovat kohtalaisen kielteisiä ja Natura-alueella levähtäviin muuttolintuihin kohtalaisen (VE1 ja VE2) tai vähäisen kielteisiä (VE3).

Yhteisvaikutukset

Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeella arvioidaan olevan yhdessä Leuvannevan ja Taikkonevan hankkeiden kanssa vähintään kohtalaisia kielteisiä yhteisvaikutuksia uhanalaiseen petolintuun ja korkeintaan vähäisiä kielteisiä yhteisvaikutuksia muihin

Natura-alueella ympärivuotisesti esiintyviin paikkalintuihin. Natura-alueella pesiviin muuttolintuihin arvioidaan kohdistuvan kohtalaisen kielteisiä yhteisvaikutuksia kaikissa Kivinevan hankkeen hankevaihtoehdoissa.

Vaikutusten lieventäminen

Uhanalaiseen petolintuun kohdistuvaa törmäysvaikutusta voidaan mahdollisesti lieventää esimerkiksi hyödyntämällä Kivinevan tuuli- ja aurinkovoima-alueella voimalat pysäyttävää tutkateknologiaa. Jos voimaloiden lapojen lyhentäminen on taloudellisteknisesti mahdollinen toimi, voidaan sen sopivuutta lieventämistoimena tarkastella hankkeen seuraavissa vaiheissa.

Johtopäätös

Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura-arvioinnin perusteella Kivinevan tuuli- ja aurinkovoima-hankkeen kaikkien hankevaihtoehtojen arvioidaan aiheuttavan korkeintaan kohtalaisen kielteisiä normaalitoiminnan aikaisia vaikutuksia Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura-alueeseen. Hankealueelle sijoittuvan SVE1:n osuuden arvioidaan aiheuttavan korkeintaan kohtalaisen kielteisiä ja SVE3:n korkeintaan vähäisen kielteisiä normaalitoiminnan aikaisia vaikutuksia Natura-alueeseen. Yhteisvaikutukset arvioidaan uhanalaiseen petolintuun kohdistuvien vaikutusten vuoksi merkittävän kielteisiksi hankevaihtoehdossa VE1 ja kohtalaisen kielteisiksi hankevaihtoehdoissa VE2 ja VE3.

Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista

Arvioinnin kohdentaminen, aineisto ja menetelmät

Metsähallitus toteaa, että Natura-arvioinnissa on asianmukaisesti tunnistettu Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevat luontotyytit ja lajit.

Kivinevan hankkeen Natura-arvioinnissa alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan moniportaisella asteikolla (vähäinen-kohtalainen-suuri). Metsähallitus toteaa, että LUOPAS-oppaan (Mäkelä & Salo 2023) mukaan vaikutusten luokittelua useampiin suuruusluokkiin ei tule soveltaa Natura-arviointiin, sillä moniportaista luokittelua ei ole sidottu Naturan kannalta keskeiseen merkittävän heikennyksen kynnykseen, jolloin sen käyttäminen heikentää arvioinnin läpinäkyvyyttä. Kivinevan Natura-arvioinnista on työlästä saada yksiselitteisesti selville, mitkä vaikutukset siinä arvioidaan luonnonsuojelulain tarkoittamassa mielessä merkittäviksi. Arvioinnissa käytetään monenlaisia termejä kuvaamaan vaikutusten suuruutta (esim. kohtalaisen haitallinen, kohtalaisen kielteinen) tuomatta selkeästi esiin sitä, mihin kohtaan merkittävä/ei-merkittävä-asteikkoa ne asettuvat.

Natura-arvioinnin pohjana käytetyissä aineistoissa ei ole lainkaan mainittu alueella YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjä linnustokartoituksia.

Vaikutukset luontodirektiivin luontotyyppeihin ja lajeihin

Metsähallitus yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn johtopäätökseen siitä, ettei hankkeesta etäisyyden takia aiheudu heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteluontotyypeille eikä saukolle.

Vaikutukset lintudirektiivin lajeihin

Metsähallitus huomauttaa, että Kivinevan hankkeen YVA-ohjelman (Ecobio Oy 15.8.2023) mukaan Haapaveden lintujen ja soiden Natura-arvioinnin kohdelintulajien esiintymisestä ja liikkumisesta hankealueella saadaan tietoa hankealueella toteutettavista linnustoselvityksistä, joissa havainnoidaan sekä ylitse muuttavia että paikallisesti liikkuvia ja pesiviä lintulajeja. Linnustovaikutuksia tarkastellaan Natura-arvioinnissa kuitenkin varsin suurpiirteisellä tasolla lajien yleisen ekologian perusteella. Hankkeessa kertynyttä havaintoaineistoa ei hyödynnetä mitenkään arvioitaessa esimerkiksi Natura-alueen suojeluperusteena olevien lintujen ruokailulentojen suuntautumista tai alueella muuttoaikaan levähtävien lajien lentoreittejä suhteessa suunniteltuihin tuulivoimaloihin, vaikka Kivinevan aurinko- ja tuulivoimahankkeen muutonseurannoissa havaittiin YVA-selostuksen mukaan yhteensä yli 36 500 muuttavaksi tulkittua lintua. Edellä mainittu aiheuttaa Metsähallituksen näkemyksen mukaan epävarmuutta linnustovaikutuksista tehtyihin johtopäätöksiin.

Metsähallitus pitää epäselvänä ja vaikeasti tulkittavana Natura-arvioinnin esitystapaa, jossa alueen suojeluperustelinnut on jaoteltu Natura-alueella ympärivuotisesti esiintyviin lajeihin, Natura-alueella pesiviin muuttolintuihin ja Natura-alueella levähtäviin muuttolintuihin ja vaikutukset on arvioitu ryhmittäin, ei suojeluperustelajikohtaisesti. Esimerkiksi pohjansirkku ja suuri uhanalainen petolintulaji lukeutuvat molemmat alueella pesiviin muuttolintuihin, ja niihin kohdistuvien vaikutusten merkittävyys on arvioitu kokonaisuutena, vaikka tuulivoimarakentaminen vaikuttaa lajeihin aivan eri tavoin. Johtopäätösten tulkintaa vaikeuttaa edelleen se, että monet lajit, kuten joutsen ja kurki, ovat Natura-alueen suojeluperusteena sekä pesivänä että levähtävänä populaationa, mitä ei ole arvioinnissa käsitelty. Jää myös epäselväksi, minkälaisen päättelyketjun kautta johtopäätöksiin on päädytty, sillä esimerkiksi suojeluperustelajikohtaisista muutto- tai ruokailulentojen reiteistä suhteessa hankealueeseen ei esitetä arvioita.

Edellä mainituita puutteista huolimatta Metsähallitus pitää oikeansuuntaisena Natura-arvioinnissa esitettyä päätelmää siitä, ettei Kivinevan hankkeesta yksinään aiheudu merkittävää heikentymistä Haapaveden lintuvesien ja soiden suojeluperustelintulajistolle.

Metsähallitus lausuu Natura-arvioinnista salassa pidettävän lintulajien osalta liitteessä 1.

*Yhteisvaikutukset***Metsähallitus**

PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland

Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi

www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Kivinevan hankkeesta Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura-alueeseen aiheutuvien vaikutusten arvioimisessa korostuvat voimakkaasti yhteisvaikutukset alueelle suunniteltujen lukuisien muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Yhteisvaikutusten arvioinnin merkittävyyttä korostaa se, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiheakuntakaavan ehdotusvaiheessa laaditussa Natura-verkoston riskiselvityksessä Haapaveden lintuvedet ja suot on arvioitu yhdeksi niistä lintudirektiivin mukaisista Natura-alueista, joihin kohdistuu kaikkein suurimmat riskit lähialueille sijoittuvista tuulivoima-alueista. On huomattava, että alueelle kaavassa osoitettua tuulivoimaan soveltuvaa aluetta rajattiin Natura-verkoston riskiselvityksen perusteella pienemmäksi juuri Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alueelle aiheutuvien vaikutusten vähentämiseksi, mutta nyt tuulivoimaa suunnitellaan kaavasta poistetulle alueelle Natura-alueen lounaispuolelle hyvin lähelle alueen rajaa. Metsähallitus toteaa, että Natura-arvioinnin yhteisvaikutusten tarkastelussa ei ole huomioitu Haapaveden lintuvesien ja soiden länsipuolelle sijoittuvaa Matkanivan tuulivoimahanketta, joka muodostaa suunniteltujen Sikokankaan ja Haaponevan tuulivoimahankkeiden kanssa jokseenkin yhtenäisen noin 13 kilometrin levyisen tuulivoimaloiden vyöhykkeen Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura-alueen linnuston kannalta keskeiselle länsi- ja lounaispuolelle.

Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostuksessa (Ecobio Oy 1.10.2025, luku 8.6.1 Tärkeät lintualueet) arvioidaan, että Kivinevan hankkeella on hankevaihtoehdossa VE1 yhdessä Leuvanannevan ja Taikkonevan hankkeiden kanssa suuria kielteisiä yhteisvaikutuksia Haapaveden lintujärviin. Leuvanannevan, Taikkonevan, Sikokankaan ja Haaponevan hankkeiden toteutuessa alue jää muuttolintujen kannalta keskeisiltä koillisen ja lounaan suunnilta tuulivoima-alueiden saartamiksi, mikä voi lisätä Haapaveden lintujärviä muuton aikaisina levähdysalueinaan käyttävien lintujen muuttomatkan aikaista törmäyskuolleisuutta ja heikentää Haapaveden lintujärvien laatua lintujen kerääntymisalueena. Yhteisvaikutusten arvioidaan vaikuttavan myös lintujärvien pesimälintuihin, joiden reviirilennot ulottuvat hankealueille. Metsähallitus toteaa, että YVA-seostuksessa mainittuja suuria kielteisiä yhteisvaikutuksia muiden lajien kuin suuren uhanalaisen petolinnun osalta ei ole tunnistettu Natura-arvioinnissa.

Natura-arvioinnissa todetaan, että sähkönsiirtovaihtoehto SVE1:n vaikutusten arviointi tapahtuu pääosin osana Leuvanannevan YVA-menettelyä, eikä hankealueella sijaitsevan, 2,3 kilometrin pituisen sähkönsiirtoreitin SVE1 osuuden arvioida aiheuttavan Natura-alueen linnustoon kohdistuvia törmäys- tai estevaikutuksia. Metsähallitus toteaa, ettei Natura-arvioinnissa ole relevanttia tarkastella lyhyttä sähkölinjan pätkää etäällä Natura-alueesta, kun koko voimalinja on varsin pitkä ja kulkee lähellä Natura-alueen rajaa. Metsähallituksen näkemyksen mukaan se, että suunnitelman tai hankkeen vaikutukset arvioidaan jossain muussa yhteydessä ei ole peruste jättää sitä yhteisvaikutusten tarkastelun ulkopuolelle. On myös huomattava, että mainituksessa Leuvanannevan Natura-arvioinnissa (AFRY Finland Oy 29.8.2025) kyseisen sähkönsiirtolinjan SVE1 vaikutuksia on käsitelty ainoastaan suhteessa Natura-alueen luontotyyppeihin, ei linnustoon. Myös yhteysviranomaisen Kivinevan hankkeen YVA-ohjelmasta antaman lausunnon

(15.11.2023, POPELY/861/2023) mukaan Kivinevan Natura-arvioinnissa tulee osoittaa, että mikäli Kivinevan sähkönsiirtoreitti tulee Leuvanannevan voimajohdon viereen, tulee varmistua siitä, että myös Kivinevan johtokäytävän alue on riittävästi selvitetty eri vaikutustyyppien osalta ja vaikutukset arvioitu.

Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että Haapaveden lintuvedet ja suot on olemassa olevien ja suunniteltujen sähkölinjojen suhteen kriittinen alue. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan Natura-verkostoon kohdistuvien riskien päivitetystä arviointiraportissa (Pohjois-Pohjanmaan liitto/Luonto Pihlaja Oy 3.2.2025) Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura-alue sijoittuu aluetta ympäröivien olemassa olevien ja suunniteltujen sähkölinjojen yhteispituuden suhteen arvioinnin korkeimpaan 3. riskiluokkaan (todennäköinen/suuri riski) linnustoon kohdistuvan törmäysvaikutuksen vuoksi. Edellä mainittu huomioden Metsähallitus ei pidä hankkeen toisen sähkönsiirtovaihtoehdon jättämistä pois suojeluperusteisiin kohdistuvien vaikutusten tarkastelusta asianmukaisena.

Metsähallitus toteaa, että pelkästään Kivinevan hankkeen vaikutukset Natura-alueella pesiviin muuttolintuihin ja Natura-alueella muuton aikana levähtävään linnustoon arvioidaan kohtalaisen kielteiseksi. Myös Kivinevan ja muiden lähistöllä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset arvioidaan molempien linturyhmien osalta kohtalaisen kielteiseksi. Koska arvioinnissa ei käytetä merkittävän heikkenemisen käsitettä, jää epäselväksi, miten jo yhdestä tuulivoimahankkeesta aiheutuvien kohtalaisten vaikutusten merkittävyys muuttuu kohtalaisiksi arvioitujen yhteisvaikutusten johdosta. Metsähallitus huomauttaa, että Natura-arvioinnissa ei saa olla aukkoja, ja siinä pitää käyttää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä¹.

Metsähallitus lausuu salassa pidettävään petolintulajiin kohdistuvista yhteisvaikutuksista liitteessä 1.

Vaikutusten lieventäminen

Mikäli Natura-arvioinnissa todetaan merkittävästi heikentäviä vaikutuksia, siinä tulee esittää näitä vaikutuksia lieventäviä toimenpiteitä. Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutukset uhanalaiseen petolintuun todetaan Natura-arvioinnissa yhteisvaikutukset huomioiden hankevaihtoehdossa VE1 merkittävän kielteiseksi, ja vaikutuksia voidaan arvioinnin mukaan mahdollisesti lieventää esimerkiksi hyödyntämällä voimalat pysäyttävää tutkateknologiaa ja lyhyempien roottorinlapojen käyttöä. Metsähallitus toteaa, että lieventämistoimet kuvataan hyvin pintapuolisesti, eikä lapojen lyhentämisen teknistaloudellisesta toteuttamiskelpoisuudesta ole arvioinnin mukaan varmuutta. Arvioinnin selkeänä puutteena on se, ettei siinä mainita,

¹ mm. EUTIn päätökset C-441/17 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0441> ja C-258/11 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=ecli%3AECLI%3AEU%3AC%3A2013%3A220>

vähentävätkö lievennystoimet hankkeesta lajille aiheutuvat yhteisvaikutukset merkittävän kynnyksen alapuolelle vai eivät. Metsähallitus toteaa, että lieventävät toimet tulee Natura-arvioinnissa kuvata yksityiskohtaisesti, ja että vaikutusten merkittävyys tulee arvioida sekä ilman lieventäviä toimenpiteitä että lieventävien toimenpiteiden kanssa².

Natura-arvioinnin kappaleen 7.2 *Johtopäätös* mukaan Kivinevan ja Leuvannevan hankevastaavien tulee merkittävien yhteisvaikutusten lieventämiseksi neuvotella yhteisistä vaihtoehtoista toteutustavoista esimerkiksi tarkastelemalla uhanalaisen lajien kannalta merkittävimpien voimaloiden sijoittelua uudelleen. Metsähallitus yhtyy johtopäätökseen, mutta toteaa, että Natura-arvioinnissa olisi tullut ottaa kantaa konkreettisesti siihen, mitkä voimat Kivinevan hankkeessa ovat lajin kannalta merkittävimpiä ja miten niiden poistaminen tai siirtäminen vähentäisi lajiin kohdistuvia vaikutuksia.

Johtopäätökset

Metsähallitus toteaa, että Kivinevan aurinko- ja tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnissa on puutteita, joista merkittävimmät liittyvät yhteisvaikutusten arvioimiseen Haapaveden lintuvesien ja soiden Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevan salassa pidettävän lajin ja muun linnuston osalta. Natura-arvioinnin johtopäätökseen siitä, ettei hankevaihtoehtoista VE2 ja VE3 yhteisvaikutukset huomioiden aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia alueen suojeluperustelinnustoon, sisältyy Metsähallituksen näkemyksen mukaan huomattavaa epävarmuutta.

Lausunnon on valmistellut manakäytön erityisasiantuntija Pauliina Kulmala.

Lausunto on allekirjoitettu sähköisesti.

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, Luontopalvelut

Liite 1. Metsähallituksen lausunto Kivinevan tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista liittyen salassa pidettävään petolintuun (salassa pidettävä, vain viranomaiskäyttöön)

² Komission tiedonanto (2021/C 437/01) Natura 2000 -alueisiin liittyvien suunnitelmien ja hankkeiden arviointi – Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan 3 ja 4 kohtaa koskevat menetelmäohjeet